

PRÁCE S ATLASEM

Celkem 30 bodů

Potřebné vybavení: Školní atlas světa (Kartografie Praha, a. s.), psací potřeby, pravítko

Úvodní informace (než začneš pracovat): Uvědom si, že v atlase se nachází množství map různých měřítek a některé prvky jsou vyznačené na více mapách zároveň. Práce s atlasem je připravena tak, že je potřeba hledat na co **nejpodrobnějších** mapách (tzn. na mapách co **největšího** měřítka). Dále nezapomeň, že v atlase nenajdeš jen mapy, ale také spoustu doplňkových informací v **přílohách**. Hodně štěstí při řešení.

1

5 bodů

a. Seřaď místa na Zemi od nejsevernějšího (1.) po nejjižnější (5.).

Assalská proláklina – Bílý mys – Čadské jezero – Kilimandžáro – Komory

1. ... **Bílý mys** ...
2. ... **Čadské jezero** ...
3. ... **Assalská proláklina** ...
4. ... **Kilimandžáro** ...
5. ... **Komory** ...

b. Seřaď místa na Zemi od nejjižnějšího (1.) po nejsevernější (5.).

Hamilton (Kanada) – Hobart – Jakarta – Mariánský příkop – Oslo

1. ... **Hobart** ...
2. ... **Jakarta** ...
3. ... **Mariánský příkop** ...
4. ... **Hamilton** ...
5. ... **Oslo** ...

Hodnocení: Za každý správně doplněný pojem 0,5 bodu.

Řešení: Viz text.

2

4 body

Pan Bjørnstjerne Bjørnson letí ze San Francisca domů do Osla s přestupem v Reykjavíku. Letadlo odlétá ve středu v 8:30 místního času. Cesta na Island trvá 7 hodin 45 minut. Na letišti Reykjavíkurflugvöllur čeká 2 hodiny a 45 minut, proto si zajde pro kávu a sendvič. Poté nasedne na letadlo mířící do Osla, kam trvá let 3,5 hodiny. Z letiště se domů dopraví taxíkem, na který nejdříve 10 minut čeká a poté v něm stráví další půlhodinu.

a. V kolik hodin místního času a který den stojí před svým domem v Oslu?

Odpověď: ... **8:10 čtvrtek** ...

b. Kolik čistého času strávil pan Bjørnstjerne Bjørnson v dopravních prostředcích?

Odpověď: ... **11 hodin a 45 minut** ...

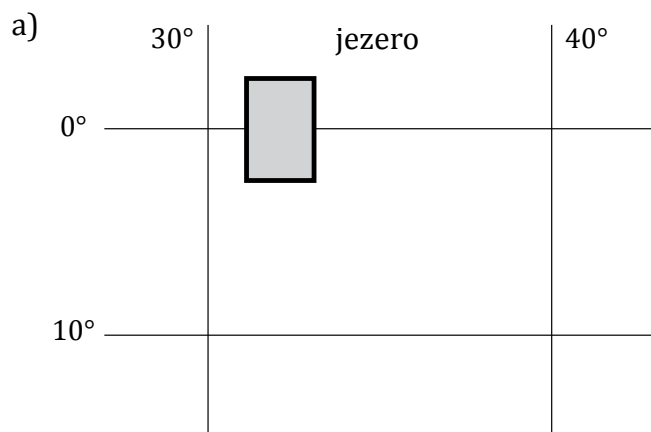
Hodnocení: Za každý správně doplněný časový údaj 2 body.

Řešení: Viz text.

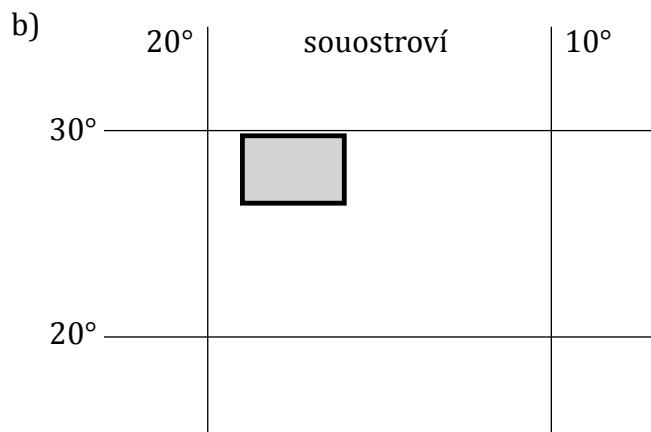
3

9 bodů

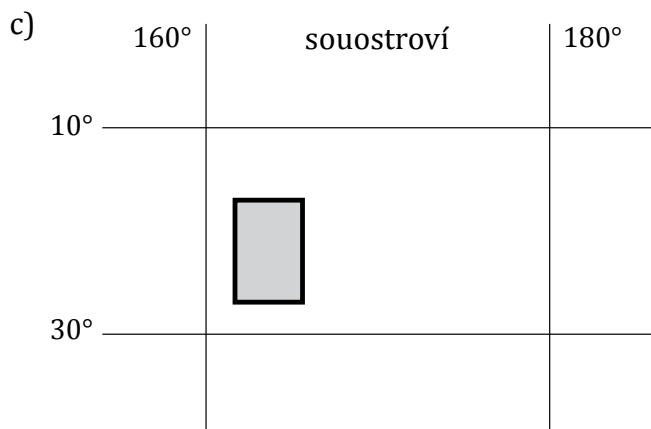
Zjisti názvy geografických objektů zakreslených v zeměpisné síti.

Odpověď: ... **Viktoriino jezero** ...

Odpověď: ... **Kanárské ostrovy** ...

Odpověď: ... **Nová Kaledonie** ...

Hodnocení: Za každý správně doplněný pojem 3 body.

Řešení: Viz text.

4

12 bodů

Doplň text o Jamesi Cookovi.

James Cook započal svou vědeckou dráhu jako poddůstojník královského námořnictva, kdy zhotovil přesnou mapu řeky Svatého Vavřince. Tato řeka patří do úmoří ... **Atlantského oceánu** ... a tvoří přirozenou hranici mezi Kanadskou provincií ... **Ontario** ... a státem Spojených států ... **New York** V letech 1768–1771 uskutečnil svou první tichomořskou expedici. V průběhu té obeplul nejjižnější část Afrického kontinentu – ... **Střelkový mys** ... a v roce ... **1769** ... zmapoval pobřeží Nového Zélandu, přičemž objevil průliv mezi jeho ostrovy, označovaný jako ... **Cookův průliv** Mezi lety 1772–1775 proběhla druhá plavba, díky níž bylo objeveno souostroví Nová Kaledonie s hlavním městem Nouméa, nacházející se severně od obratníku ... **Kozoroha** Tyto ostrovy se nachází v přímém vlivu Jižního rovníkového proudu, díky čemuž zde průměrné roční srážkové úhrny dosahují ... **1000 – 2000** ... mm, což indikuje šířkové vegetační pásmo ... **opadavých vlhkých lesů (monzunové subtropické a tropické)** ... a pěstování ... **kokosovníku** Také se zde nacházejí bohatá naleziště ... **niklu** ... a ... **kobaltu**

Hodnocení: Za každý správně doplněný pojem 1 bod.

Řešení: Viz text.

PÍSEMNÝ TEST GEOGRAFICKÝCH ZNALOSTÍ

Celkem 40 bodů

Potřebné vybavení: psací potřeby

5

3 body

Doplň pojmy k uvedeným popisům tektonických prvků.

i. Svrchní vrstva zemského tělesa je rozlámána na velký počet částí, tzv.

... **Litosférických desek** ...

ii. Vrstva částečně nataveného materiálu, po které se tyto části pohybují.

... **Astenosféra** ...

iii. Superkontinent, ve který byly v minulosti (cca před 250 miliony lety) spojené všechny kontinenty.

... **Pangea** ...

Hodnocení: Za každý správně doplněný pojem 1 bod.

Řešení: Viz text.

6

7 bodů

Přiřaď uvedené pojmy ke kontinentům, kde se nacházejí. Dvě pole zůstanou prázdná.

Aboriginci – Altaj – Antananarivo – Canberra – Ganga – Houston – Inkové – Kongo
Kordillery – Mitumba – Modré hory – Peking – Tasmanovo moře – Velké medvědí jezero

Kontinent	Město	Vodstvo	Pohoří	Původní obyvatelé
Afrika	Antananarivo	Kongo	Mitumba	–
Austrálie	Canberra	Tasmanovo moře	Modré hory	Aboriginci
Asie	Peking	Ganga	Altaj	–
Amerika	Houston	Velké medvědí jezero	Kordillery	Inkové

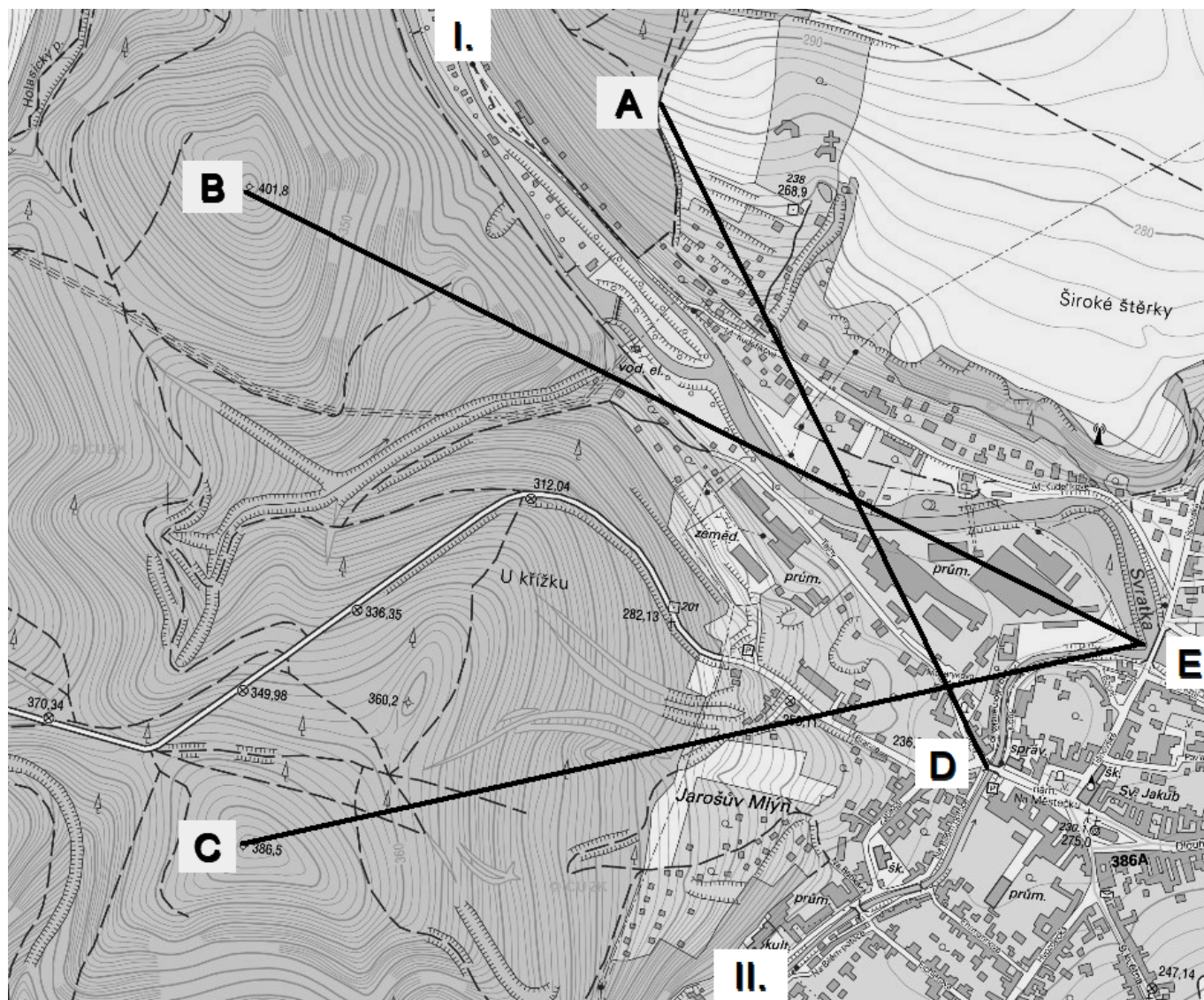
Hodnocení: Za každý správně doplněný pojem 0,5 bodu.

Řešení: Viz tabulka.

7

9 bodů

Na mapě jsou pomocí linií vyznačeny celkem 3 trasy (AD, BE, CE) v blízkosti obce Veverské Bítýšky (jihovýchod zobrazeného území). Veverskou Bítýškou protéká řeka Svatka od severu na jihovýchod (bod „I.“ označuje místo, kudy řeka Svatka přitéká do vymezeného území). V obci se nachází soutok Svatky a Bílého potoka (směr toku Bílého potoka je severovýchodní a bod „II.“ označuje místo, kudy přitéká do vymezeného území).

Zdroj: Radek Durna, upraveno podle: ©ČÚZK, Analýza výškopisu, <http://ags.cuzk.cz/dmr/>

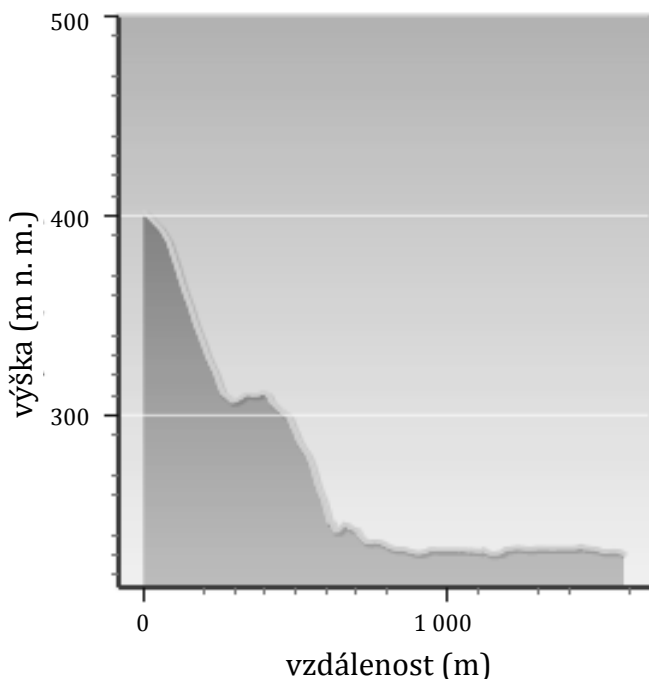
a) Uveď, který z bodů (A-E) má nejnížší nadmořskou výškou a svůj výběr zdůvodni.

Řešení: **E**

Zdůvodnění: **Ide o místo soutoku 2 vodních toků na daném území NEBO pomocí odečtení vrstevnic.**

Hodnocení: Za výběr správného bodu s nejnížší nadmořskou výškou 2,5 bodu.
Za správné zdůvodnění 2 body (hodnotit adekvátně k věku soutěžících).

Řešení: Viz text.

b) Vyber trasu (AD x BE x CE), která je znázorněna pomocí výškového profilu. Svůj výběr opět zdůvodni a popiš proč jsi vybral/a právě tuto trasu.

Řešení: **BE**

Zdůvodnění: **Profil začíná ve výšce 400 m n. m., v takové výšce leží kóta B, zhruba v jedné třetině leží nižší vrchol (cca 310 m n. m.), poté již profil prudce klesá do nivy Svratky (cca 230 m n. m.).**

Hodnocení: Za výběr správné trasy 2,5 bodu. Za správné zdůvodnění 2 body (hodnotit adekvátně k věku soutěžících).

Řešení: Viz text.

Zdroj: Radek Durna, upraveno podle: ©ČÚŽK, Analýza výškopisu, <http://ags.cuzk.cz/dmr/>

8

5 bodů

Na následující otázky označ vždy pouze jednu správnou odpověď z nabídky. Za chybně označené odpovědi se odečítá 0,5 bodu.

1. V historii Severní Ameriky se před evropskou kolonizací zabývalo místní obyvatelstvo především:
 - a) **Zemědělstvím**
 - b) Průmyslem
 - c) Službami
 - d) Informačními technologiemi a vývojem nových technologií

2. Ve vývoji Severní Ameriky sehrála migrace obyvatelstva důležitou roli.

Vyber, který z následujících migračních proudů nepatří mezi hlavní vlny:

- a) Migrace obyvatelstva z Mexika do USA
- b) Pohyb Afrických Američanů ze zemědělského jihu do velkých měst na severu
- c) **Pohyb domorodých Američanů z původních rodných oblastí na západě do východních oblastí na pobřeží Atlantského oceánu**
- d) Stěhování lidí do metropolitních oblastí (New York, Washington, D.C. a další)
- e) Migrace obyvatel z Evropy a Východní Asie na východní pobřeží USA

3. Na pobřeží Atlantského oceánu leží město, které můžeme mimo jiné označit za vstupní bránu do Evropy, centrum turistiky, sídlo OSN a jedno z nejdůležitějších finančních center světa.

Zároveň se jedná o největší město v Severní Americe. Které město bylo právě popsáno?

- a) Chicago
- b) Toronto
- c) **New York**
- d) Washington D.C.
- e) Los Angeles

4. Které dvě Kanadské provincie mají největší koncentraci francouzsky mluvícího obyvatelstva?

- a) **Quebec a New Brunswick**
- b) Ontario a Quebec
- c) British Columbia a Saskatchewan
- d) Nova Scotia a New Brunswick
- e) Saskatchewan a Nova Scotia

5. Která plodina se nejčastěji střídá v hlavním kukuřičném pásu USA s kukuřicí?

- a) Cukrová řepa
- b) **Sojové boby**
- c) Ječmen
- d) Pšenice
- e) Brambory

Hodnocení: Za každou správnou odpověď 1 bod. Za každou chybnou odpověď -0,5 bodu.

Řešení: Viz text.

9

8 bodů

Pod/vedle fotografie napiš, o jaké australské město z nabídky se jedná a stručně zdůvodni, podle čeho tak usuzuješ (napiš charakteristické stavby, dominanty apod.)

Canberra – Cobber Peady – Melbourne – Sydney

1)

Město: **Melbourne**

Charakteristické stavby či prvky: **tenis. kurty – popř. stadiony**

2)

Město: **Sydney**

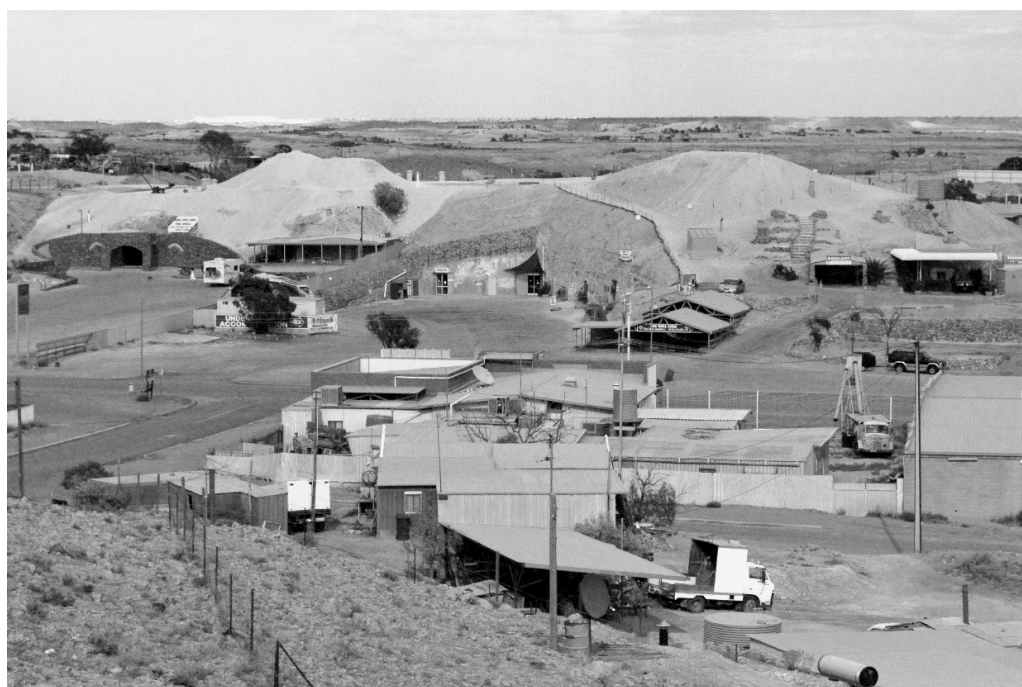
Charakteristické stavby či prvky: **budova opery**

3)

Město: **Canberra**

Charakteristické stavby či prvky: **hlavní město, parky – upravené velké plochy, parlament**

4)

Město: **Cobber Peedy**

Charakteristické stavby či prvky: **opálové městečko – těžební krajina, bydlení v podzemí**

Hodnocení: Za každé správně doplněné město 1 bod. Za každé správně uvedené odůvodnění 1 bod (stačí alespoň jeden z nabídky).

Řešení: Viz text.

10

3 body

Rozhodni, zda jsou následující tvrzení pravdivá?

1. Zemská kůra je od zemského pláště oddělena Mohorovičičovou vrstvou diskontinuity.
ANO × NE
2. Kontinentální šelf je mírně ukloněný, mořem zaplavený okraj kontinentu s hloubkou do 200 m.
ANO × NE
3. Zemská kůra se dělí na tři typy: kontinentální, oceánská a přechodná.
ANO × NE

Hodnocení: Za každý správně doplněný pojem 1 bod.

Řešení: Viz text.

11

5 bodů

Přiřaď z následující nabídky názvy států / ostrovů / souostroví Austrálie a Oceánie k jejich popisům. Pozor, některé názvy ti zbydou.

Cookovy ostrovy – Fidži – Havajské ostrovy – Nová Kaledonie – Nový Zéland
Papua–Nová Guinea – Srí Lanka – Tasmánie – Velikonoční ostrov

1. Tento stát tvoří především dva velké ostrovy – Severní a Jižní. Hlavním odvětvím hospodářství je moderní zemědělství zaměřené na chov ovcí a mléčného skotu a na pěstování ovoce (především kiwi). ... **Nový Zéland** ...
2. Toto souostroví tvoří korálové a sopečné ostrovy. Zároveň se jedná o 50. federální stát USA, důležitou součástí místní ekonomiky je cestovní ruch. ... **Havajské ostrovy** ...
3. Tento ostrov představuje jeden ze spolkových států Austrálie, v minulosti se na jeho území nacházelo několik trestaneckých osad. ... **Tasmánie** ...
4. Tento stát je největší zemí Oceánie, ale zároveň také nejméně vyspělou zemí. Vnitrozemí tohoto státu je dodnes jen částečně probádáno. ... **Papua–Nová Guinea** ...
5. Tento ostrov je zámořským územím Francie v Tichém oceánu, probíhá na něm rozsáhlá těžba niklu. ... **Nová Kaledonie** ...

Hodnocení: Za každý správně doplněný pojem 1 bod.

Řešení: Viz text.

PRAKTICKÁ ČÁST

Celkem 30 bodů

Potřebné vybavení: psací potřeby, Školní atlas světa (Kartografie Praha, a. s.)

Úvodní text

JE TO JINÝ SVĚT. ALE ZA KRÁSNÉ PENÍZE, ŘÍKÁ JESLÍNEK O ANGAŽMÁ V KAZACHSTÁNU

13. října 2014 13:05 - Astana

Ještě čtyři zápasy a roční zkušenost s Kazachstánem bude u konce. I když fotbalový útočník Jiří Jeslínek prožil při angažmá v Tobolu Kostanaj věci, o nichž se mu ani nesnilo, rád by v zemi zůstal. „Některé záležitosti jsou neuvěřitelné, ale finanční stránka všechno trumfne,“ přiznává bez okolků syn bývalého obránce, že opouštět asijskou zemi nehodlá.

Jakou kvalitu má nejvyšší soutěž v Kazachstánu?

Mnozí si řeknou, že je to Asie, tudíž zdejší liga nemůže být těžká. Ale krutě se mýlí ten, kdo žije v přesvědčení, že zde snadno nastrlí patnáct gólů za sezónu a půjde za lepším. Je spousta faktorů, které výkony ovlivňují.

Co přesně máte na mysli?

Na zápasy létáme v rámci země standardně čtyři, pět hodin. Někdy i více. Letadla jsou starší, my máme například čtyřicet let staré. V zimě jsou tu kruté mrazy, čtyřicet pod nulou není výjimka. V březnu a v dubnu se hraje jen na umělé trávě, při utkání je minus patnáct stupňů a strašidelný vítr. Není to pak žádný hezký fotbal. Začínali jsme v polovině března, ale na přírodní trávu jsme se dostali až druhý týden v květnu. A když říkám tráva, tak hodně přeháním. Je to udusaná hlína s trsy trávy. Zde pořád mrzne, hřiště nejsou vyhřívána, tudíž terény jsou strašidelné. I proto mnohé týmy přešly na umělou trávu.

Nemáte ve čtyřicet let starém letadle obavy z přesunů za zápasy?

Piloti nám říkají, abychom se ničeho nebáli, že nová letadla jsou plná elektroniky a moderních přístrojů, zatímco náš stroj je ověřený lety. Přesvědčují nás, že v případě výpadku motorů doplachtíme a přistaneme kdekoliv, zatímco s novými typy to prý nejde. Jenom pro představu, nad sedačkami nejsou žádná světélka, v oknech stínítka, ale člověk si zvykne. Některé kluby nelétají a jezdí vlakem, což zabere třeba i více než čtyřadvacet hodin.

Získal si fotbal v Kazachstánu místo v srdci fanoušků?

My máme stadión pro devět tisíc lidí, čtyři tisíce fanoušků v úvodu chodily. Teď se nám ve skupině o záchranu moc nedaří, takže na tribunách jsou přibližně dva tisíce příznivců. Podpora při zápasech venku je pak úplně nulová, což je dáno velkými vzdálenostmi. Nejbližší zápas máme v Astaně, což je sedm set kilometrů. Tudíž je nepředstavitelné, aby za námi lidé cestovali. Zdejší dálnice nejsou jako v Česku, jde o obyčejné cesty, mnohdy nezpevněné. Brněnská D1 je proti zdejším dálnicím něco jako Las Vegas.

Jsou všechny nástrahy, ať už fotbalové či ty z běžného života, vykoupены finančním ohodnocením?

Rozhodně ano. Kazachstán nejde srovnat s Českem. Upřímně, ani ve Spartě bych jako nejlepší hráč nevydělal, co zde. Možná si někdo řekne, že jsem doma byl průměrný hráč. Ale když šance přišla, šel jsem si vydělat krásné peníze. Tady nic neutratím. Devadesát procent výplaty ušetřím, protože je zde vše hodně levné a nic nepotřebuji.

Je hodně velké utrpení přežít rok v Kazachstánu bez syna a ženy?

Když přijedete z Prahy sem, je to těžké. Šok! Zde jsou pořád problémy. Není to jako u nás. Třeba dva měsíce netekla teplá voda. Bojlery jsou jen v některých bytech, další mají smůlu. Nebo několik dnů v týdnu nepřetržitě teče zkalená voda.

Se stravováním jste problémy neměl?

Jsou zde hezké restaurace. Jídlo na slušné úrovni. Horší je to s obsluhou. Personál nemá vzdělání. Kdo je zvyklý z Česka, hodně by se divil. Myslím, že umění kuchařů je v pohodě, ale servis je šílený. Nevědí, jak se obsluhuje. Jsou zcela mimo. To nelze se servisem u nás doma srovnávat.

Kvalifikační duel se uskuteční v Astaně. Je velký rozdíl mezi životem v metropoli a vaším současným domovem?

Veliký, obrovský. Astana je hodně umělé město. Za pět let to má být něco jako Dubaj. Staví se nové byty, obchodní centra, mrakodrapy. To město zažívá ohromný boom, progres je obrovský a viditelný na první pohled. S Kostanají nelze vůbec spojit či snad porovnávat.

Zdroj: upraveno dle: Radek Malina (Astana), Sport.cz, Právo

12

17 bodů

S využitím výše uvedeného textu a atlasu správně odpověz na následující otázky.

a. Ve které části Asie se nachází Kazachstán a se kterými státy sousedí?

6 bodů

Kazachstán se nachází v *západní – jižní – severní – východní – **centrální*** Asii.

Země sousedící s Kazachstánem: **Rusko, Čína, Kyrgyzstán, Uzbekistán, Turkmenistán**

Hodnocení: Za správný výběr pojmu „centrální“ 1 bod. Za každou správně uvedenou sousední zemi 1 bod.

Řešení: Viz text.

b. Jakou rozlohu má Kazachstán?

3 body

Rozloha Kazachstánu: ... **2 724 900 km²** ...

Kazachstán patří mezi *malé – středně velké – **velké*** státy?

Z úvodního textu vyber větu, která potvrzuje tvou volbu:

... **Na zápasy létáme v rámci země standardně čtyři, pět hodin** ...

Hodnocení: Za správně uvedenou rozlohu 1 bod. Za správný výběr pojmu 1 bod. Za výběr věty z textu potvrzující tvrzení 1 bod (lze uznat i jinou adekvátní větu).

Řešení: Viz text.

c. Jaké je podnebí v Kazachstánu, o který typ se jedná a čím se vyznačuje?

4 body

V jakém podnebném pásu se Kazachstán nachází? ... **mírném** ...

Doplň: Průměrné teploty v Astaně jsou v lednu ... **-17,7 °C** ... a v červenci ... **20,4 °C** ...

Vyber správný pojem: Kazachstán se vyznačuje *oceánským – přechodným – **kontinentálním*** podnebím.

Hodnocení: Za každou správnou odpověď 1 bod.

Řešení: Viz text.

d. Které nerostné suroviny mohou být zdrojem bohatství Kazachstánu?

4 body

Napiš alespoň 4 nerostné suroviny těžené v Kazachstánu:

... **ropa, zemní plyn, uran, měď, zlato, olovo, polymetalické rudy, mangan, černé uhlí, železo, hliník, molybden, zinek, wolfram, fosfáty** ...

Hodnocení: Za každou správně doplněnou nerostnou surovinu 1 bod (maximálně 4 body).

Řešení: Viz text.

13

8 bodů

Na základě informací z výchozího textu rozhodni, zda jsou následující tvrzení pravdivá či nikoliv (zakroužkuj ANO × NE). Za chybné odpovědi se body odečítají.

1. Do Kazachstánu přicházejí lidé z jiných zemí hrát fotbal kvůli vyšším výdělkům (lepším platům). ANO × NE
2. Letadla v Kazachstánu jsou nová a moderně vybavená. ANO × NE
3. Finanční podmínky fotbalistů v Kazachstánu jsou podobné jako v Česku. ANO × NE
4. V Kazachstánu jsou velké rozdíly mezi jednotlivými městy z hlediska jejich vyspělosti. ANO × NE
5. Většina silnic a dálnic v Kazachstánu je zpevněných. ANO × NE
6. Veřejné služby v Kazachstánu (bydlení, dodávky teplé vody, veřejné stravování) jsou na srovnatelné úrovni s Českem. ANO × NE
7. Významnější (bohatší) fotbalové týmy se dostávají na jednotlivé zápasy letadlem, chudší týmy vlakem, což trvá i více dní. ANO × NE
8. Město Kostanaj (sídlo FK Tobol Kostanaj) se nachází přibližně 700 km od Astany. ANO × NE

Hodnocení: Za každou správnou odpověď 1 bod. Za každou chybnou odpověď odečíst 0,5 bodu.
Minimální počet bodů za úlohu je 0.

Řešení: Viz text.

14

5 bodů

Pozorně si prohlédni mapu Kazachstánu a najdi jednu vodní plochu, o které se v současné době intenzivně hovoří, především v souvislosti s životním prostředím a proč?

Vodní plocha: ... Aralské jezero ...

Zdůvodnění: ... Aralské jezero vysychá a je nahrazováno solnou pouští. Může za to člověk, který použil nevhodné zemědělské postupy (masivní odvodňování řek pro účely zavlažování bavlníkových plantáží) ...

Hodnocení: Za doplnění pojmu *Aralské jezero* 2 body. Za zdůvodnění 3 body:

- 1 bod za uvedení faktu, že jezero vysychá
- 1 bod za uvedení faktu, že je to působením člověka
- 1 bod za uvedení faktu, že je vysychání způsobeno odvodňováním NEBO zavlažováním NEBO zemědělskou činností

Možné udělit body i za zmínění dalších relevantních faktů, maximálně za zdůvodnění 3 body.

Řešení: Viz text.